

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313227 Mitjans, Comunicació i Cultura	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: David Vidal Castell

Correu electrònic: David.Vidal@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Altres indicacions sobre les llengües

La llengua vehicular serà fonamentalment el castellà, per bé que es farà servir ocasionalment, i gradualment amb més presència, el català.

Prerequisits

- Nocions fonamentals sobre el funcionament de la lògica dels gèneres del discurs.
- Coneixements bàsics sobre els gèneres periodístic informatius, interpretatius i opinatius: tipologia, varietats, funcions, evolució en els darrers anys.
- Nocions fonamentals de narratologia: elements de composició i estil del relat.
- Coneixements descriptius provinents de l'àmbit d'estructura de la comunicació de masses sobre el sistema mediàtic i la seva evolució en l'entorn occidental i, singularment, en el context català: el moment de la premsa en el seus diversos suports, l'aparició dels nous mitjans digitals, la competència amb els suports convencionals.

Objectius

El periodisme, una moderna activitat industrial vinculada al desenvolupament tecnològic i a la capacitat humana de la paraula, travessa un moment de transformació especialment rellevant, directament relacionat amb les últimes evolucions d'aquests dos àmbits que el caracteritzen: una formidable revolució digital que ha transformat els suports del periodisme i de la comunicació, així com el consum i la producció, d'una banda, i una innegable crisi lingüística i discursiva que repercuteix en la credibilitat de les paraules. Com ha apuntat recentment Ignacio Ramonet, l'ecosistema mediàtic ha volat pels aires a causa de l'impacte de la revolució digital i del desenvolupament de les xarxes socials (Ramonet, 2011, p. 11). Aquesta crisi no és només econòmica o tecnològica, sinó sistèmica, i no és per tant de cicle o d'evolució, sinó de funcionament estructural del propi periodisme. Aquesta crisi sistèmica i l'aparició dels nous suports digitals, cada cop més rellevants quant a consum informatiu, han repercutit en els formats i en els gèneres del periodisme. Nous models de consum i nous públics generen noves necessitats comunicatives que fan progressar els sempre inestables gèneres del discurs mediàtic en busca de l'èxit retòric. D'altra banda, com a contrapartida onerosa d'aquest enriquiment comunicatiu, trobem que la presència de reportatges, cròniques i anàlisi, els gèneres propis del periodisme de qualitat, s'està veient amenaçada perquè encareixen i alenteixen les rutines de producció i es troben sovint molt allunyats de les característiques del nou paradigma de la informació on-line: la instantaneïtat, la interactivitat, l'emocionalitat, l'icònic-visual i la superficialitat hipertextual. L'objectiu del mòdul és identificar les lògiques productives en l'adaptació dels gèneres periodístics als nous entorns de treball, i ser competents en la producció (i en la proposta) d'aquestes noves formes informatives empeltades de recursos expressius multimedia.

Competències

- Comprendre i tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per desenvolupar i/o aplicar idees de manera original, sovint en un context de recerca
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Saber analitzar l'impacte de les estratègies dels grups mediàtics en els processos de comunicació social a fi de promoure noves formes de cultura i comunicació participatives
- Ser capaç de planificar, dirigir i avaluar estratègies comunicatives mediàtiques per construir temes informatius complexos.
- Treballar en equips de caràcter interdisciplinari i dirigir-los

Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar els formats tradicionals de l'escriptura periodística a les narratives digitals i als nous formats
2. Anàlisi del funcionament informatiu del nou sistema mediàtic.
3. Comprendre i tenir coneixements que aportin una base o una oportunitat per desenvolupar i/o aplicar idees de manera original, sovint en un context de recerca
4. Conèixer les noves narratives literàries i audiovisuals.
5. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
6. Reconèixer i identificar la diversitat de gèneres periodístics amb les seves variants i hibridacions.
7. Treballar en equips de caràcter interdisciplinari i dirigir-los

Continguts

1. Els gèneres del discurs i la seva lògica lingüística i social. La teoria descriptiva i no normativa dels gèneres: dels formalistas a Bakhtin. Retòrica i comunicació.

2. La crisi dels discursos i de la credibilitat mediàtica. La nova oralitat. La postficció: de la no-ficció al documental creatiu. Sobreabundància informativa, superficialitat i entreteniment. L'absència d'actitud d'escolta i les noves estratègies discursives mediàtiques: ironia, repetició i fragmentació. L'evolució dels formats i la innovació en els gèneres.

3. Els gèneres periodístics: teoria i crítica de la seva evolució i de la seva adaptació als nous entorns. De la normativitat a la descripció: els gèneres com a formes híbrides. La crisi dels gèneres en el periodisme de qualitat.

4. La societat de la informació i la constitució de la societat-xarxa: els nous suports, els nous mitjans, els nous formats i la nova lògica del consum informatiu. La irrupció de les xarxes socials en la producció del periodisme: web 2.0 i informació.

5. Característiques narratives dels nous formats digitals: instantaneïtat, fragmentació, polifonia, multisuport. Incidència d'aquestes característiques en la modulació de la lògica del relat i dels recursos narratològics: construcció el personatge, elecció del punt de vista, composició de la trama (temps/espai).

6. Un postcanon d'exemples comentats: les noves narratives literàries i audiovisuals. L'afterpop i el postmodern.

Metodologia

La metodologia docent es basarà en:

- Sessions de classe magistral.
- Sessions de discussió en grup de les lectures proposades setmanalment, quinzenalment o mensualment.

- Tutories personalitzades de comentari de les lectures i de les propostes de treball individual per al mòdul.

Activitats formatives complementàries: - Debats sobre un tema d'actualitat periodística o acadèmica en l'àmbit del mòdul. - Visionat i comentari de documents audiovisuals (pel·lícules, reportatges, entrevistes). - Discussió amb experts professionals responsables de nous mitjans o nous suports (redactor en cap de Lavanguardia.es, de Vilaweb, etc.)

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	20	0,8	2, 3, 4, 6
Tutories personals	10	0,4	2, 3, 4, 6
Tipus: Supervisades			
Lectures dirigides per posar en comú i debatre	10	0,4	2, 3, 4, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectures, elaboració de les ressenyes crítiques, dels treballs parcials i del treball final tutoritzat.	55	2,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

L'avaluació es farà sobre la participació als debats d'aula (20% de la nota final) on es valorarà el seguiment de les lectures, la seva comprensió i l'originalitat i rigor de les aportacions; en segon lloc, els treballs d'avaluació contínua (30%), que seran, com s'indica més avall, dues ressenyes crítiques de llibres de la bibliografia proposada més un treball com a mínim d'escriptura periodística adaptat a les noves narratives digitals; i, finalment, el treball final tutoritzat sobre un aspecte del temari en què el doctorand vulgui aprofundir, de forma concreta, enfocada, crítica i original (50% de la nota final). En cas que l'estudiant no compleixi algunes d'aquestes tasques, singularment el treball final, se l'avaluarà com a No Presentat. El treball final, així com la resta de treballs lliurats, seran corregits en sessió de tutoria personal amb l'estudiant.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació en els debats de l'aula sobre les lectures i els problemes plantejats	20%	10	0,4	2, 3, 4, 5, 6
Treball final tutoritzat	50%	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6
Treballs d'avaluació contínua: elaboració de ressenyes crítiques (2) + Elaboració de treballs parcials o d'anàlisi de nous formats i de formats digitals (1-2)	30%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

- Bajtín, M.M. (1985): *Estética de la creación verbal*. México: Siglo XXI.
- Benjamin, Walter, "El narrador", en *Para una crítica de la violencia y otros ensayos. Iluminaciones IV*, Madrid, Taurus, 1998, pp. 111-134.
- Castells, M. (1997-2001) *La era de la información* (3 vols.) Madrid: Alianza editorial.
- Covell, A. (2000) *Digital convergence*. Newport: A.P.G.
- Duch, Ll. i Chillón, A. "La narración interminable", en *Un ser de mediaciones. Antropología de la comunicación*, vol. I, Barcelona, Herder, 2012
- DD.AA. (1998-2011) *Informe de la comunicació a Catalunya* (sis edicions). Barcelona: Incom.
- DD.AA. (2005) *Comunicación audiovisual digital. Nuevos medios, nuevos usos, nuevas formas*. Barcelona. UOC.
- Espada, A. y Hernández Busto, E. (eds.) (2009) *El fin de los periódicos*. Barcelona: Duomo
- Kamiya, G. (2009): "La muerte de las noticias". En Espada, A. y Hernández Busto, E. (eds.): *El fin de los periódicos*. Barcelona: Duomo, pp 101-110.
- Larrondo, A. (2008) *Los géneros de la redacción ciberperiodística*. Bilbao: UPV.
- Negroponte, N. (1995) *El mundo digital*. Barcelona: Ediciones B.
- Pisan, F. y Piotet, D. (2008): *La alquimia de las multitudes: cómo la web está cambiando el mundo*. Madrid: Paidós.
- Ramonet, I. (1998): *La tiranía de la comunicación*. Barcelona: Debate.
- Ramonet, I. (2011): *La explosión del periodismo*. Madrid: Clave intelectual.
- Ricoeur, Paul, "Narratividad, fenomenología y hermenéutica", en *Anàlisi*, nº 25, 2000
- Starr, P. (2009): "Adiós a la era de los periódicos". En Espada, A. y Hernández Busto, E. (eds.): *El fin de los periódicos*. Barcelona: Duomo, pp 111-141.
- Steiner, G. (1991): *Presencias reales*. Barcelona: Destino.
- Vidal Castell, D. (2002): "La transformació de la teoria del periodisme: una crisi de paradigma?". En *Anàlisi*, 28, pp. 21-54.
- Vidal Castell, D. (2005): *El malson de Chandos*. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès): Aldea Global.